

Podstawy prawa i postępowania administracyjnego

Joanna Ablewicz, Anna Kociotek-Pęksa, Władysław Pęksa,
Emilia Rucińska-Sech, Jarosław Wierzbicki

Kwalifikacja A.68.2

Podręcznik do nauki zawodu

TECHNIK ADMINISTRACJI

Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach na podstawie opinii rzeczoznawców: **dr Katarzyny Kozłowskiej**, **mgr Anny Kordzikowskiej**, **mgr Grażyny Wysockiej**.
Typ szkoły: **szkoła policealna**.

Zawód: **technik administracji**.

Kwalifikacja: **A. 68. Obsługa klienta w jednostkach administracji**.

Część kwalifikacji: **2. Prowadzenie postępowania administracyjnego**.

Rok dopuszczenia: 2013.

Podręcznik szkolny dotowany przez Ministra Edukacji Narodowej.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne sp. z o.o.
Warszawa 2013

Wydanie I

ISBN 978-83-02-13550-7

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne: **Barbara Jaworska** (redaktor koordynator),
Emilia Rucińska-Sech (redaktor merytoryczny), **Agnieszka Wiąckowska** (tłumaczenie podstawowych pojęć na jęz. angielski), **Magdalena Wessel-Zasadzka** (tłumaczenie podstawowych pojęć na jęz. niemiecki)

Redakcja językowa: **Anna Kapuścińska**

Redakcja techniczna: **Maria Dylewska**

Projekt okładki: **Grafos**

Zdjęcie na okładce: **andrea crisante/Shutterstock.com**

Fotoedycja: **Agata Bażyńska**

Skład i łamanie: **Reontra Studio Graficzne**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96

Tel.: 22 576 25 00

Infolinia: 801 220 555

www.wsip.pl

Druk i oprawa: **GRAFMAR Sp. z o.o.**, Kolbuszowa Dolna

Publikacja, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy cudzą własność i prawo.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

Część I. Administracja publiczna

1	Wiadomości wprowadzające	10
	1.1. Definicja administracji publicznej	10
	1.2. Cechy administracji publicznej	11
	1.3. Funkcje administracji publicznej	12
	1.4. Zadania administracji publicznej	13
	1.5. Podziały administracji publicznej	15
	1.6. Organy administracji publicznej	17
	1.6.1. Wiadomości wprowadzające	17
	1.6.2. Rodzaje organów administracji publicznej	18
	1.6.3. Definicja organu administracji publicznej w k.p.a.	18
	1.6.4. Odpowiedzialność organu administracji publicznej	19
	1.7. Zakład administracyjny	19
	1.8. Formy działania administracji	20
	1.8.1. Akty normatywne	20
	1.8.2. Akty administracyjne	21
	1.8.3. Ugoda	22
	1.9. Centralizacja i decentralizacja administracji	22
2	Administracja rządowa	24
	2.1. Podział administracji rządowej	24
	2.2. Organy naczelne administracji rządowej	24
	2.2.1. Prezydent RP	25
	2.2.2. Prezes Rady Ministrów	27
	2.2.3. Rada Ministrów	28
	2.2.4. Minister	29
	2.3. Organy centralne administracji rządowej	30
	2.4. Organy terenowe administracji rządowej	32
	2.4.1. Wojewoda	32
	2.4.2. Administracja zespolona i niezespolona	34
3	Administracja samorządowa	36
	3.1. Wiadomości wprowadzające	36
	3.2. Struktura administracji samorządowej	36
	3.3. Gmina i samorząd gminy	38
	3.3.1. Wiadomości wprowadzające	38
	3.3.2. Organy samorządu gminy	38
	3.3.3. Zadania gminy	41
	3.4. Powiat i samorząd powiatu	42
	3.4.1. Wiadomości wprowadzające	42
	3.4.2. Organy samorządu powiatu	43
	3.4.3. Zadania powiatu	44
	3.4.4. Miasto na prawach powiatu	45
	3.5. Województwo i samorząd województwa	46
	3.5.1. Wiadomości wprowadzające	46
	3.5.2. Organy samorządu województwa	46
	3.5.3. Zadania województwa	48
4	Administracja państwowa niepodlegająca rządowi	49
	4.1. Najwyższa Izba Kontroli	49
	4.2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	50
	4.3. Rzecznik Praw Obywatelskich	50
	4.4. Rzecznik Praw Dziecka	51
	4.5. Krajowa Rada Sądownictwa	52

4.6. Narodowy Bank Polski	52
4.7. Trybunał Stanu	52
4.8. Trybunał Konstytucyjny	53
5 Kontrola i nadzór	54
5.1. Kontrola nad administracją publiczną i jej rodzaje	54
5.2. Nadzór w administracji publicznej	55
6 Odpowiedzialność za działania administracji publicznej	56
6.1. Odpowiedzialność za niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej	56
6.2. Odpowiedzialność za zgodne z prawem działanie organu władzy publicznej	57

Część II. Prawo administracyjne

7 Definicja i podstawowe cechy prawa administracyjnego	62
8 Źródła prawa administracyjnego	65
9 Prawo administracyjne ustrojowe	69
9.1. Wiadomości wprowadzające	69
9.2. Aparat administracyjny	70
10 Prawo administracyjne materialne	72
11 Stosunek administracyjnoprawny	73
11.1. Pojęcie stosunku administracyjnoprawnego	73
11.2. Elementy stosunku administracyjnoprawnego	73
11.3. Cechy stosunku administracyjnoprawnego	73
11.3.1. Nierównorzędność pozycji podmiotów	73
11.3.2. Obowiązkowy charakter	74
11.3.3. Władczy charakter	74
11.4. Nawiązanie stosunku administracyjnoprawnego	74
11.5. Rodzaje stosunków administracyjnoprawnych	75
11.6. Ustanie stosunku administracyjnego	75
12 Akt administracyjny	76
12.1. Pojęcie aktu administracyjnego	76
12.2. Cechy aktu administracyjnego	76
12.3. Zawartość aktu administracyjnego	77
12.4. Ważność aktu administracyjnego	77
12.5. Rodzaje aktów administracyjnych	78
12.6. Utrata mocy przez akt administracyjny	78

Część III. Postępowanie administracyjne

13 Wiadomości wprowadzające	80
14 Zasady postępowania administracyjnego	83
15 Stadia postępowania administracyjnego	85
16 Organy administracji	86
16.1. Wiadomości wprowadzające	86
16.2. Organy wyższego stopnia i organy naczelne	86
16.3. Właściwość organu administracji publicznej	87
17 Strona i podmioty na prawach strony	90
17.1. Strona w postępowaniu administracyjnym	90
17.2. Podmioty na prawach strony	91
17.3. Pełnomocnik i przedstawiciel strony	92
18 Doręczenia, wezwania, terminy	93
18.1. Doręczenia	93
18.2. Wezwania	95

18.3. Terminy	96
18.3.1. Rodzaje terminów	96
18.3.2. Przywrócenie terminu	96
18.3.3. Obliczanie terminów	97
18.3.4. Zachowanie terminu	97
18.3.5. Terminy załatwiania spraw administracyjnych	98
18.3.6. Legalne wydłużenie terminów załatwiania spraw	98
18.3.7. Milczenie administracji (bezczyność administracji)	99
19 Wszczęcie postępowania	101
19.1. Podmioty uprawnione do wszczęcia postępowania	101
19.2. Moment wszczęcia postępowania	101
19.3. Żądanie wszczęcia postępowania	102
19.3.1. Forma	102
19.3.2. Treść	102
19.3.3. Braki formalne	102
19.3.4. Wielość żądań w podaniu	103
19.3.5. Współuczestnictwo	103
20 Metryki, protokoły i adnotacje	105
20.1. Wiadomości wprowadzające	105
20.2. Protokół	105
20.3. Adnotacje urzędowe	106
20.4. Metryka sprawy	106
21 Udostępnianie akt	108
22 Schemat przebiegu postępowania administracyjnego	110
23 Formy postępowania wyjaśniającego	111
23.1. Postępowanie gabinetowe	111
23.2. Rozprawa	111
23.2.1. Wiadomości wprowadzające	111
23.2.2. Czynności przed rozprawą	112
23.2.3. Otwarcie rozprawy	112
23.2.4. Postępowanie dowodowe	113
24 Zawieszenie i umorzenie postępowania administracyjnego	115
24.1. Zawieszenie postępowania	115
24.2. Umorzenie postępowania	117
25 Merytoryczne sposoby zakończenia postępowania administracyjnego	119
25.1. Decyzja administracyjna	119
25.1.1. Cechy i elementy decyzji	119
25.1.2. Podział decyzji	122
25.1.3. Rygor natychmiastowej wykonalności	123
25.1.4. Wadliwość decyzji administracyjnej	123
25.2. Postanowienie	124
25.2.1. Istota postanowienia	124
25.2.2. Cechy i elementy postanowienia	124
25.2.3. Rodzaje postanowień	125
25.2.4. Decyzja a postanowienie	126
25.3. Uгода administracyjna	126
26 Środki zaskarżenia w postępowaniu administracyjnym	128
26.1. Rodzaje środków zaskarżenia	128
26.2. Odwołanie	128
26.2.1. Postępowanie odwoławcze przed organem I instancji	129
26.2.2. Postępowanie odwoławcze przed organem II instancji	130
26.3. Zażalenie	131

26.4. Wznowienie postępowania administracyjnego	132
26.5. Uchylenie, zmiana oraz stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej	133
26.6. Skarga do sądu administracyjnego	135
27 Zaświadczenia, skargi i wnioski	137
27.1. Zaświadczenia	137
27.2. Skargi i wnioski – wiadomości wprowadzające	138
27.3. Skargi	140
27.4. Wnioski	142
28 Opłaty i koszty postępowania	144
28.1. Opłaty	144
28.2. Koszty	144
28.3. Zasady i terminy wniesienia należności	145

Część IV. Sądownictwo administracyjne i postępowanie sądownoadministracyjne

29 Sądownictwo administracyjne	150
29.1. Wiadomości wprowadzające	150
29.2. Wojewódzkie sądy administracyjne	153
29.3. Naczelny Sąd Administracyjny	154
30 Postępowanie sądownoadministracyjne	157
30.1. Wiadomości wprowadzające	157
30.2. Sąd	161
30.3. Strony postępowania	161
30.4. Postępowanie przed wojewódzkim sądem administracyjnym	162
30.4.1. Pisma	162
30.4.2. Skarga, wszczęcie postępowania	163
30.4.3. Doręczenia w postępowaniu sądownoadministracyjnym	166
30.4.4. Przebieg postępowania przed wojewódzkim sądem administracyjnym	168
30.5. Postępowanie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	169
30.6. Wznowienie postępowania	170
30.7. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	172
30.8. Pytania prejudycjalne	173
30.9. Kontrola w postępowaniu sądownoadministracyjnym	174

Część V. Postępowanie egzekucyjne w administracji

31 Wiadomości wprowadzające	178
32 Organy egzekucyjne i podmioty oraz uczestnicy postępowania egzekucyjnego	182
33 Przebieg postępowania egzekucyjnego w administracji	186
33.1. Egzekucja należności pieniężnych	188
33.2. Egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym	191
34 Postępowanie zabezpieczające	193

Część VI. Prawo finansów publicznych

35 Wiadomości wprowadzające	196
35.1. Zakres finansów publicznych	196
35.2. Podstawowe definicje	197
36 Ustrój finansowy Rzeczypospolitej Polskiej	200
37 Administracja finansowa państwa	202

38	Formy organizacyjne jednostek sektora finansów publicznych	204
	38.1. Jednostka budżetowa	204
	38.2. Samorządowy zakład budżetowy	205
	38.3. Agencja wykonawcza	205
	38.4. Instytucja gospodarki budżetowej	206
	38.5. Państwowy fundusz celowy	207
39	Wieloletni Plan Finansowy Państwa i ustawa budżetowa	209
	39.1. Źródła dochodów budżetowych	209
	39.2. Wieloletni Plan Finansowy Państwa	211
	39.3. Budżet	211
	39.4. Procedura budżetowa	212
	39.5. Zasady przyjmowania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	215
40	Kontrola zarządcza (finansowa) i audyt wewnętrzny	217
41	Elementy prawa podatkowego	219
	41.1. Źródła prawa podatkowego	219
	41.2. Podstawowe pojęcia prawa podatkowego	220
	41.2.1. Podatek	220
	41.2.2. Organy podatkowe	223
	41.2.3. System podatkowy	224
	41.2.4. Podmioty podatku	225
	41.2.5. Zobowiązanie podatkowe	226
	41.3. Postępowanie podatkowe	228
	Słowniczek pojęć	237
	Wykaz podstawowych pojęć w językach polskim, angielskim i niemieckim	243
	Wykaz skrótów	247
	Literatura	248